

UNIVERSITATEA
LIBERĂ
INTERNAȚIONALĂ
DIN MOLDOVA

UNIVERSITATEA
„PETRE ANDREI”
DIN IAȘI

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘI

ȘCOALA
GIMNAZIALĂ
„ALEXANDRU
VLAHUȚĂ” IAȘI

COLEGIUL
TEHNIC „ION
HOLBAN” IAȘI

PARTENERI:

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Republica Moldova - Facultatea de
Științe ale Educației, Psihologie și Arte
Direcția Generală Educație, Tineret și Sport din Chișinău
Centrul Psiho-Socio-Pedagogic din Chișinău

SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL

KREATIKON: CREATIVITATE-FORMARE-PERFORMANȚĂ

Ediția a XIV-a

In memoriam – Prof. univ. dr. MARIANA CALUSCHI

Chișinău, Republica Moldova

23-24 martie 2018

VOLUM DE REZUMATE

2018

COORDONATORI:

Prof. univ. dr. Cristina Maria STOICA

Lector univ. dr. Magda TUFEANU

Lector univ. dr. Lavinia Maria PRUTEANU

Machetare computerizată și tehnoredactare:

Lector univ. dr. Magda TUFEANU

EDITURA PIM

www.pimcopy.ro/editura

Acreditată CNCS, cod 66/2011

PROGRAMUL SIMPOZIONULUI

23 Martie 2018

13.00-14.30

W.1 – Rolul familiei în dezvoltarea limbajului la copil și implicații în corectarea tulburărilor de limbaj

Formatori:

- ✓ Lector univ. dr. **Ana Maria Lăzărescu** – Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- ✓ Profesor logoped **Alina Mendelovici** – Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Iași

Sala: Aula Magnifica, et. 4

W.2 – Valențe ale comunicării în contextul provocărilor sociale actuale

Formator:

- ✓ Prof. univ. dr. Livia Durac – Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Sala: Mediateca, et. 4

14.30-15.00 – Pauză de cafea

15.00-16.30

W.3 – Managementul succesului în activitatea educațională

Formator:

- ✓ Conf. univ. dr. **Svetlana Rusnac**, Șef Catedra Psihologie și Științe ale Educației, Decan Facultate Științe Sociale și ale Educației – Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Sala: Aula Magnifica, et. 4

W.4 – *Repere practice ale comunicării eficiente în relațiile cotidiene*

Formatori:

- ✓ Psihoterapeut drd. **Narcisa Geanina Caranfil** – Universitatea Liberă Internațională din Moldova
- ✓ Lector univ. dr. **Viorel Robu** – Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău
- ✓ Lector univ. dr. **Lavinia Maria Pruteanu** – Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Sala: Mediateca, et. 4

16.00-16.30 – Pauză de cafea

16.30-18.00

W.5 – *Focus-grup – Pași în planificarea scopurilor de viață: de ce resurse avem nevoie pentru a avea succes ?*

Formatori:

- ✓ Psihoterapeut drd. **Narcisa Geanina Caramfil** – Universitatea Liberă Internațională din Moldova
- ✓ Lector univ. dr. **Magda Tufeanu** – Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Sala: Aula Magnifica, et. 4

W.6 – *Modalități de prevenire a violenței în instituțiile de învățământ preuniversitar*

Formator:

- ✓ Conf. univ. dr. **Victoria Adascalita** – expert național în protecția copiilor de violență.

Sala: Mediateca, et. 4

9.00 – 10.00 – Primirea participanților

- ✓ Aula Magnifica, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

10.00 – 11.30 – Deschiderea simpozionului

- ✓ Alocuțiuni din partea reprezentanților conducerii Universității „Petre Andrei” din Iași și Universității Libere Internaționale din Moldova
- ✓ Saluturi din partea reprezentanților instituțiilor partenere
- ✓ Prelegere inaugurală – *Rolul inactivității reflexive în educație*, Conf. univ. dr. **Teodora Liliana Prelipcean**, Prorector Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- ✓ *In memoriam* Prof. univ. dr. Mariana Caluschi

11.30 – 12.00 – Pauză de cafea

12.00 – 13.30 – Prezentarea lucrărilor în plen

13.30 – 14.30 – Pauză de masă

14.30 – 17.30 – Prezentarea lucrărilor pe secțiuni

- ✓ **Secțiunea I** – *Psihologie Aplicată* – Aula Magnifica
- ✓ **Secțiunea II** – *Științe ale Educației* – Mediateca

17.30 – 18.00 – Închiderea lucrărilor simpozionului

COMITETUL ȘTIINȚIFIC

Președinți:

- Prof. univ. dr. **Cristina Maria STOICA** – Decan Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Conf. univ. dr. **Svetlana RUSNAC** – Decan Facultate Științe Sociale și ale Educației, Universitatea Liberă Internațională din Moldova
- Prof. **Genoveva Aurelia FARCAȘ**, doctor în științele educației – Inspector Școlar General, Inspectoratul Școlar Județean Iași

Vicepreședinți:

- Lector univ. dr. **Lavinia Maria PRUTEANU** – Prodecan Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Lector univ. dr. **Magda TUFEANU** – Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Prof. **Bogdan BÂRZOI** – Inspector Școlar General Adjunct, Inspectoratul Școlar Județean Iași
- Prof. **Mihaela ȚURA** – Inspector Școlar General Adjunct, Inspectoratul Școlar Județean Iași
- Prof. **Mirela MARIN** – Director Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași

Membri:

- Conf. univ. dr. **Angela VERDEȘ** – Decan Interimar Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- Conf. univ. dr. **Silvia BRICEAG** – Șef Catedra de Psihologie, Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți
- **Svetlana GOREA** – Șef Centrul Psiho-Socio-Pedagogic din Chișinău
- Conf. univ. dr. **Valentina BOTNARI** – Șef Catedra de Psihopedagogie și Educație Preșcolară, Facultatea de Pedagogie, Director Școală Doctorală – Științele Educației, Universitatea de Stat din Tiraspol
- Conf. univ. dr. **Angela POTÂNG** – Șef Catedra de Psihologie, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova
- Conf. univ. dr. **Teodora Liliana PRELIPCEAN** – Prorector Universitatea „Petre Andrei” din Iași

- Prof. univ. dr. **Gabriela MARINESCU** – Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași
- Conf. univ. dr. **Lucia SAVCA** – Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată Chișinău
- Conf. univ. dr. **Ancuța Daniela TOMPEA** – Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Conf. univ. dr. **Anișoara SANDOVICI** – Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău
- Lector univ. dr. **Oana Lăcrămioara BĂDĂRĂU** – Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Lector univ. dr. **Oana JITARU** – Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” Iași
- Lector univ. dr. **Viorel ROBU** – Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău
- Prof. **Alla APOPEI** – Inspector pentru Activități Extrașcolare, Inspectoratul Școlar Județean Iași
- Prof. **Gabriela RAUS** – Inspector Școlar pentru Învățământul Special, Inspectoratul Școlar Județean Iași

COMITETUL DE ORGANIZARE

Președinți:

- Conf. univ. dr. **Svetlana RUSNAC** – Decan Facultate Științe Sociale și ale Educației, Universitatea Liberă Internațională din Moldova
- Prof. univ. dr. **Cristina Maria STOICA** – Decan Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Prof. **Gabriela Marcelina MAXIM** – Director Adjunct Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași
- Prof. **Gabriela VRABIE** – Director Adjunct Colegiul Tehnic „Ion Holban” Iași

Membri:

- Conf. univ. dr. **Alesea FRUNZE** – Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
- Lector univ. dr. **Lavinia Maria PRUTEANU** – Prodecan Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Lector univ. dr. **Magda TUFEANU** – Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Lector univ. drd. **Daniela CAZACU** – Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
- Lector univ. drd. **Ludmila ZMUNCILĂ** – Facultatea Științe Sociale și ale Educației, Universitatea Liberă Internațională din Moldova
- Lector univ. drd. **Silvia STROGOTEAN** – Facultatea Științe Sociale și ale Educației, Universitatea Liberă Internațională din Moldova
- Cercetător științific drd. **Iulia Mihaela OTOMEGA** – Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- Prof. **Alina Diana ANTON** – Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași
- Prof. **Daniela BĂBUȘCĂ** – Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași
- Prof. **Corina SANDU** – Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași
- Drd. **Ecaterina BALAN** – Facultatea Științe Sociale și ale Educației, Universitatea Liberă Internațională din Moldova
- Drd. **Lilia MAXIMENCO** – Centrul Psiho-Socio-Pedagogic din Chișinău

LUCRĂRILE SIMPOZIONULUI

Rezumate

LUCRĂRI PREZENTATE ÎN SESIUNEA PLENARĂ

Raportul dintre *Self*-ul fizic și sexualitatea feminină

Conf. univ. dr. **Svetlana Rusnac**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova; Masterand **Angela Podborschi**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat: Raportul dintre diverse variabile ale imaginii corpului (*Self*-ul fizic) și sexualitatea feminină constituie un subiect al cercetărilor psihologice contemporane. Revista literaturii scoate în evidență investigații ale satisfacției și conștiinței de propriul corp, evaluarea obiectivă a atractivității corporale și faciale, cu diverse manifestări ale sexualității feminine – experiență, asertivitate, dorință, satisfacție etc. Cercetarea prezentată în acest articol a fost realizată cu scopul identificării raportului dintre aprecierea diferitor caracteristici ale exteriorului – față, corp, autoprezentare, comportament expresiv (identificate cu ajutorul chestionarului *Evaluarea și interpretarea semnificațiilor componentelor aspectului exterior* construit de cercetătoarele ruse Labunskaja și Belughina) și o serie de dimensiuni ale sexualității – permisivitate, satisfacție, nevrotizare, impersonalizare, pornografie, timiditate sexuală, pudoare, dezgust, excitare, atitudini față de relațiile sexuale fizice și agresive (măsurate cu *Inventarul Eysenck al Atitudinilor față de Sex/ESAQ*). În cercetare, au fost implicate 80 de femei cu vârste, statut marital, social și economic, nivel de studii și ocupații diferite. Au fost identificate principalele determinante ale evaluării *Self*-ului fizic – vârsta, statutul marital și cel socio-economic. Aceleași condiții sociale prezintă importanță și pentru unele dintre dimensiunile sexualității feminine. Unele dintre variabilele *Self*-ului fizic corelează cu realizarea, pudorea, timiditatea și satisfacția sexuală. Dar, toate se prezintă ca importante variabile ale atracției sexuale.

Cuvinte-cheie: *Self* fizic, sexualitate, atracție sexuală

Stima de sine la adolescenții din familii monoparentale

Conf. univ. dr. **Silvia Briceag**, Șef Catedra de Psihologie, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Rezumat: Am ales să abordăm în această lucrare două aspecte de o importanță majoră din perspectiva consilierului. Prima este cea a perioadei de adolescență, iar cealaltă se referă la stima de sine. Adolescența este o etapă dificilă, în care sprijinul celor din jur este important pentru o dezvoltare armonioasă. Cel mai important sprijin în adolescență este

familia. Disfuncționalitatea acesteia poate influențată cu ușurință mai mulți parametri ai dezvoltării psihice, printre care și nivelul stimei de sine. Rolul consilierului este de a-l ghida și susține pe adolescent, în formarea unor calități psihice necesare pentru o dezvoltare optimă și o viață echilibrată. În cadrul lucrării a fost implementat un program de consiliere rațional-emoțională.

Cuvinte-cheie: adolescent, familie, monoparentalitate, stimă de sine, consiliere rațional-emoțională

Relația dintre procrastinare, motivația pentru domeniul școlar și anxietatea în situațiile de testare în rândul elevilor de liceu: rezultatele unui studiu corelațional

Lector univ. dr. **Viorel Robu**, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău; Conf. univ. dr. **Anișoara Sandovici**, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău; Profesor gradul I, consilier școlar **Cătălina Nicoleta Rotariu**, Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Iași, Colegiul Pedagogic „Vasile Lupu” Iași & Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași

Rezumat: În context școlar, anxietatea care apare în situații de testare este o stare neplăcută caracterizată prin simptome specifice, persistente în timp și, adesea, severe, pe care unii dintre elevii de toate vârstele le resimt. Aceste simptome pot fi recurente și interferează negativ cu performanțele pe care elevii le obțin la teste, lucrări de control sau la tezele semestriale. Literatura internațională analizează atât factorii care contribuie la anxietatea pe care elevii o experimentează în situațiile de testare din fluxul activităților școlare, cât și consecințele neproductive ale acestei stări psihologice. Unul dintre factorii individuali care corelează cu anxietatea elevilor în situații de testare este procrastinarea. Această variabilă se referă la tendința de amânare a realizării sarcinilor școlare care sunt percepute ca fiind dificile. Rezultatele studiilor efectuate pe eșantioane de studenți au evidențiat o relație reciprocă între procrastinare și anxietatea care apare în situații de testare. O altă dimensiune pe care o considerăm relevantă pentru înțelegerea fenomenologiei anxietății care apare în situații de testare este motivația pentru domeniul școlar. Relația dintre cele două dimensiuni ale activității școlare a stat mai puțin în atenția cercetătorilor. Prezentul studiu corelațional și-a propus testarea unui model predictiv în care principalele variabile independente au fost procrastinarea și dimensiunile motivației pentru domeniul școlar (conceptualizată din perspectiva propusă de macroteoria autodeterminării), iar variabilele dependente au fost dimensiunile anxietății care apare în situații de testare. Participanții la studiu au fost 286 de elevi de liceu români (199 fete și 87 băieți). Elevii au completat un protocol standardizat care a inclus trei chestionare. Modelul predictiv a fost testat utilizându-se analiza de regresie liniară multiplă ierarhică. Tendința elevilor de a manifesta comportamentul de procrastinare, motivația extrinsecă pentru domeniul școlar și amotivația au fost predictorii pozitivi ai nivelului global al anxietății în situații de testare. De asemenea, scorurile pentru procrastinare și amotivație

au fost predictorii pozitivi ai nivelului îngrijorării pe care elevii o manifestau în situații de testare, în timp ce sexul elevilor și motivația extrinsecă pentru domeniul școlar au fost predictorii pozitivi ai nivelului emoțiilor negative pe care elevii le experimentau în situații de testare. Un alt predictor negativ al nivelului emoțiilor negative a fost motivația intrinsecă pentru domeniul școlar. Rezultatele studiului sunt discutate prin evidențierea implicațiilor pe care le au pentru înțelegerea fenomenologiei anxietății pe care elevii o pot manifesta în situațiile de testare specifice activității școlare, precum și pentru intervențiile de natură psihologică sau educațională, care urmăresc controlul acestei stări neplăcute.

Cuvinte-cheie: procrastinare, motivație pentru domeniul școlar, anxietate în situații de testare, elevi de liceu, analiză de regresie liniară multiplă ierarhică

Manipularea în familia contemporană

Conf. univ. dr. **Lucia Savca**, Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată Chișinău

Un format epistemic de neevitat: *thêmata*

Conf. univ. dr. **Mihai Șlehtițchi**, Academia de Administrare Publică pe lângă Guvernul Republicii Moldova

Rezumat: Prin *thêmata*, de la început, s-au subînțeles preconcepțiile din știință care implică diade sau triade de genul: *atomi/continuum*, *simplitate/complexitate*, *evoluție/involuție*, *analiză/sinteză* sau *constanță/evoluție/schimbare catastrofică*. O asemenea abordare, consideră specialiștii, pare să fie într-o relație adecvată cu dialectica demersului investigațional, o dialectică care, în toate timpurile, a fost în căutarea consensului dintre două sau mai multe construcții ideatice opoziționale. Cu timpul, s-a constatat că *thêmata* este puternic ancorată nu doar în aria gândirii științifice, ci și în cea a simțului comun. Or, afirmă psihosociologii, „simțul comun este prin natura sa profund antinomic, iar antinomiile care alcătuiesc activitățile mentale ale oamenilor, cum ar fi formarea conceptelor, a semnificațiilor din limbă și a imaginilor, pot fi prezente în gândirea umană o perioadă foarte lungă de timp”. Exemple de astfel de antinomii în simțul comun sunt cele precum *noi/ei*, *libertate/opresiune*, *uman/antiuman* sau *frică/speranță*. În definitiv, *thêmata* trebuie văzute în varianta unor taxonomii de natură opozițională care influențează la modul cel mai direct atât gândirea științifică, cât și gândirea neștiințifică/naivă/de stradă, deschizând sau blocând traseele de evoluție a acestora.

Cuvinte-cheie: *thêmata*, gândire științifică, gândire de simț comun, reprezentări sociale

SECȚIUNEA I – *Psihologie Aplicată*

Moderatori: Conf. univ. dr. **Silvia BRICEAG**
Conf. univ. dr. **Svetlana RUSNAC**
Conf. univ. dr. **Lucia SAVCA**
Lector. univ. dr. **Magda TUFEANU**

Determinări psihologice și culturale ale comportamentului antreprenorial

Prof. univ. dr. **Gabriela Marinescu**, Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa”; Prof. univ. dr. **Cristina Maria Stoica**, Decan Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea ”Petre Andrei” din Iași

Rezumat: Antreprenoriatul reprezintă un proces inovativ și flexibil care necesită personalități educate cu o viziune orientată spre responsabilitate individuală, sistem realist de recompense, alianțe cu un mediu turbulent. Cercetările psihologice din acest domeniu sunt actuale și necesare, contribuind la dezvoltarea abilităților antreprenoriale în procesul educațional, la asumarea răspunderii propriei profesii sau cariere. Lucrarea analizează câteva determinări psihologice și culturale ale antreprenoriatului românesc. Ipoteza de bază este că anumite personalități psihologice și culturale sunt predispuse spre antreprenoriat mai mult decât alte segmente de populație. Indivizii cu un anumit profil psihologic și cultural pot avea sau dobândi abilități antreprenoriale, înclinație spre risc, în virtutea unor trăsături de personalitate. În lucrare s-a demonstrat științific existența sau absența legăturilor semnificative între trăsăturile de personalitate, cultură, etica muncii și spiritul antreprenorial..

Cuvinte-cheie: antreprenoriat, educație, personalități culturale și psihologice

Migrația din România și Republica Moldova – caracteristici recente și modele comune

Prof. univ. dr. **Nicolăescu Victor-Ionel**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat: Migrația din România și Republica Moldova, din ultimii 25 ani, a reliefat aspecte îngrijorătoare din perspectivă demografică, socială, economică și culturală. În această prezentare se expun principalele tendințe demografice înregistrate în cele două țări, cu analiza impactului fenomenului migrației la nivel de țări de origine. De asemenea, se reliefează faptul că transferurile structurale de la nivelul forței de muncă, precum și asigurarea veniturilor familiale în țările de origine prin remitențele asigurate de către cetățenii români și moldoveni au generat, pe de o parte, adâncirea unor probleme socio-economice cu impact la nivelul familiilor și comunităților, iar pe de altă parte, din

perspectiva continuității tradițiilor se semnalează pierderea progresivă a identității cetățenilor ce au migrat, precum și un fenomen de clivaj valoric în privința viitorului perceput al țării de origine. Comportamentele de migrație din România și Republica Moldova se înscriu în modele comune de atașament puternic față de țara de origine, dar în același timp cu sensibil insuficiente resurse endogene în a prezerva spiritul identitar apropiat de țările de origine. Un alt aspect comun se indică la nivelul lipsei de omogenitate din partea țărilor de origine în a coagula pozitiv resursele umane ce au migrat către proiecte comune aplicate. Din perspectiva discursului proeuropean evidențiat la nivelul celor două țări se constată faptul că este îmbrățișat la nivelul cetățenilor ce au migrat, dar este în fluctuație diferită la nivelul cetățenilor din țările de origine (cu mențiunea unei aderențe ridicate la valorile europene în România).

Cuvinte-cheie: migrație, identitate, remitențe, comunitate, valori

Rolul stării psihologice de bine în determinarea satisfacției profesionale a cadrelor din educație și medicină

Conf. univ. dr. **Svetlana Rusnac**, Decan Facultatea Științe Sociale și ale Educației, Universitatea Liberă Internațională din Moldova; Masterand **Filip Drelea**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat: În studiul care va fi expus în comunicare este prezentată analiza raportului dintre starea psihologică de bine și satisfacția profesională a cadrelor didactice și medicale. A fost aplicat un protocolul de cercetare, care conține două metode, tehnica generală de măsurare pentru ambele fiind scalarea. Prima metodă - Chestionarul pentru măsurarea stării psihologice de bine (CSPB) – măsoară câteva variabile: sentimentul subiectiv de fericire, acceptarea de sine, capacitatea de monitorizare a ambianței sociale, spiritul de autonomie, capacitatea de construire a relațiilor pozitive cu alții, deținerea de scop și sens al vieții. A doua metodă - Chestionarul pentru măsurarea satisfacției profesionale (CSP) - conține o scală complexă, prin care este identificată aprecierea componentelor de bază ale satisfacției profesionale: de activitatea directă cu beneficiarii de servicii educaționale și, respectiv, medicale, de cea de sporire a competenței profesionale, de condițiile de dezvoltare profesională și avansare în carieră, de calitatea administrării, procesul decizional și politicile interne, de calitatea relațiilor interpersonale. Compararea rezultatelor a identificat particularitățile satisfacției profesionale a lucrătorilor în domeniul educației și medicinei.

Cuvinte-cheie: chestionar, stare psihologică de bine, satisfacție profesională, servicii educaționale, servicii medicale

Examenul național de Bacalaureat și vulnerabilitatea la stres a adolescenților

Conf. univ. dr. **Elena Losii**, Șef Interimar Catedra Psihologie, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău; Lector superior **Larisa Chirev**, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat: Articolul reflectă rezultatele unui studiu multidimensional privind stresul școlar la adolescenții aflați la un pas de susținerea examenului de Bacalaureat. Studiul a scos în evidență stresorii de ordin școlar cu care se confruntă adolescenții, percepțiile subiective ale elevilor de liceu cu privire la examenul de Bacalaureat și metodele utilizate pentru controlul stresului în funcție de factorul gen. Un alt obiectiv urmărit a vizat identificarea nivelului de stres general resimțit de adolescenții aflați în pragul susținerii examenului de Bacalaureat și a strategiilor de gestionare a stresului la care aceștia apelează frecvent. S-a constatat că mai bine de jumătate dintre adolescenții care au participat la studiu prezentau un nivel înalt al stresului, fetele manifestând o reactivitate mai intensă și mai vizibilă. Cauzele stresului menționate de mai mult de jumătate dintre adolescenți sunt: îngrijorarea resimțită înaintea susținerii examenelor, volumul excesiv de mare al materiei școlare, manualele având conținuturi greu inteligibile sau plictisitoare. Aceste date duc la concluzia că modul de organizare zilnică a activității de învățare, dar și condițiile de examinare școlară prezintă un potențial stresogen în percepția adolescenților, fapt necesar de luat în considerare de către administrația instituțiilor de învățământ, direcțiile de învățământ, dar și de către specialiștii în psihologia școlară. Aceștia pot aduce un aport semnificativ în susținerea emoțională a elevilor, în funcție de specificul trăirilor individuale caracteristice fetelor și băieților. De asemenea, s-a constatat că factorul referitor la gen moderează reacția la stres: fetele tind să se manifeste printr-o senzitivitate mai mare la situațiile de stres. De asemenea, fetele sunt mai dispuse să relaționeze social atunci când se simt stresate, să caute sprijin social mai frecvent decât băieții, în timp ce ultimii au tendința mai accentuată spre utilizarea meditației și izolare.

Cuvinte-cheie: examen de Bacalaureat, surse de stres, mecanisme de depășire a stresului

Anxietatea și imaginea de sine la copiii abuzați

Conf. univ. dr. **Angela Verdeș**, Decan Interimar Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Rezumat: Fenomenul abuzului față de copii reprezintă o problemă actuală în Republica Moldova. Acest fapt scoate în evidență necesitatea cercetării și importanța implementării unor acțiuni concrete în vederea lichidării și neutralizării atât a acestui fenomen, cât și a consecințelor lui în întreaga societate. Scopul studiului efectuat de noi îl reprezintă determinarea relației dintre anxietate și imagine de sine la copiii abuzați. Am determinat că în cadrul mediului școlar, se manifestă, cu preponderență, abuzul verbal și cel

emoțional, iar în cel familial, manifestarea abuzului este de asemenea imperativă, aici predominând forme de abuz fizic, cumulate cu abuz verbal. Am identificat existența unui profil psiho-emoțional specific la copiii abuzați. Am stabilit existența unei relații invers proporționale între nivelul anxietății și a imaginii de sine pentru copiii abuzați: odată cu creșterea nivelului anxietății, se va diminua imaginea de sine.

Cuvinte-cheie: anxietate, imagine de sine, abuz

Eroarea fundamentală de atribuire în contextul relațiilor interpersonale

Conf. univ. dr. **Georgiana Corcaci**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat: Psihologia socială demonstrează că oamenii sunt puternic influențați de contextual situațional al comportamentului lor. Acest fapt nu e atât de evident pe cât s-ar părea. Părinții sunt surprinși de faptul că acasă copilul lor este obraznic, iar la școală este foarte ascultător. Studenții pot fi surprinși să constate că profesorul lor, atât de elocvent la catedră, își găsește cu greu cuvintele la o reuniune mai puțin formală. Atunci când încearcă să explice comportamentul cuiva, oamenii au tendința să supraestimeze rolul factorilor personali și să treacă cu vederea impactul situației. Întrucât aceasta tendință este foarte răspândită, a fost numită eroarea fundamentală de atribuire. În 1995, Daniel Gilbert și Patrick Malone au considerat că, la început, oamenii iau în considerație toate aspectele, după care se decid fie pentru o atribuire personală, fie pentru una situațională. Prin intermediul acestei lucrări, ne propunem să identificăm felul în care se fac erori fundamentale de atribuire în explicarea comportamentului, în contextul relațiilor interpersonale.

Cuvinte-cheie: comportament, social, situațional, eroare fundamentală de atribuire

Fidelitatea și validitatea versiunii în limba română pentru *Brief Resilience Scale*: rezultate ale unui studiu psihometric efectuat pe un eșantion de adolescenți români

Lector univ. dr. **Lavinia Maria Pruteanu**, Prodecan Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea „Petre Andrei” din Iași;
Lector univ. dr. **Viorel Robu**, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău

Rezumat: Adolescența reprezintă o perioadă a dezvoltării individului uman însoțită de schimbări radicale și de numeroase vulnerabilități. Evaluarea abilității unui adolescent de a-și reveni și de a se recupera în urma confruntării cu o solicitare stresantă, abilitate care, în literatura din domeniul științelor comportamentale, este cunoscută sub denumirea de reziliență, reprezintă un obiectiv important pentru profesioniștii care lucrează cu adolescenți care întâmpină dificultăți în diferite domenii ale funcționării. Această lucrare

sumarizează rezultatele unui studiu de factură psihometrică care a fost realizat pe un eșantion de 556 adolescenți (354 fete și 196 băieți), în vederea evaluării fidelității și a validității versiunii în limba română pentru *Brief Resilience Scale* (BRS; Smith *et al.*, 2008). Analiza factorială exploratorie a evidențiat o soluție cu un singur factor latent care a explicat 43.41 % din varianța totală a itemilor. Pentru întregul eșantion de adolescenți pe care a fost experimentată versiunea în limba română a instrumentului BRS, consistența internă a fost acceptabilă ($\alpha = 0.73$). Modelul cu un singur factor a fost invariant în funcție de sexul și vârsta adolescenților. Sunt oferite alte dovezi empirice pentru validitatea de construct și cea de criteriu (concurrentă). Rezultatele studiului sunt discutate prin evidențierea utilității practice a instrumentului BRS.

Cuvinte-cheie: reziliență în rândul adolescenților, versiune în limba română pentru *Brief Resilience Scale*, structură factorială, consistență internă, validitate convergentă, validitate concurrentă

Repere ale macroteoriei autodeterminării: implicații pentru psihologia educației

Lector univ. dr. **Viorel Robu**, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău;
Psihoterapeut drd. **Narcisa Gianina Caranfil**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat: Conceptul general referitor la motivație a fost analizat dintr-o perspectivă multidimensională, prin delimitarea a trei fațete principale: cognitivă, afectivă și comportamentală. Din perspectivă comportamentală, una dintre macroteoriile care au fundamentat cercetările în domeniul motivației, inclusiv în cel al motivației școlare, a fost propusă de E. L. Deci și R. M. Ryan, la începutul anilor 1980. Această macroteorie se bazează pe concepte, precum reglarea comportamentală, nevoile umane, învățarea și adaptarea și consideră că motivația umană poate fi descrisă printr-un continuum al nivelurilor autodeterminării, care stau la baza inițierii și manifestării comportamentelor în diferite sfere ale funcționării individuale. În câmpul educației, macroteoria autodeterminării poate fi aplicată pentru stimularea interesului elevilor față de învățatură, orientarea către valorizarea școlarității, precum și pentru creșterea încrederii pe care elevii trebuie să o aibă în propriile lor aptitudini și capacități. Lucrarea noastră analizează principalele concepte ale macroteoriei autodeterminării și implicațiile pe care acestea le au pentru domeniul psihologiei educației.

Cuvinte-cheie: motivație, macroteoria autodeterminării, nevoi umane de bază, învățare, adaptare, psihologia educației

Modele teoretice ale comportamentului agresiv la volan

Psiholog grad didactic I **Ina Botnari**, Liceul Teoretic „Lucian Blaga” Chișinău, doctorand Universitatea de Stat din Moldova; Conf. univ. dr. **Angela Potâng**, Universitatea de Stat din Moldova

Rezumat: Cercetările în domeniul psihologiei transporturilor sunt axate pe cunoașterea și explicarea comportamentului în trafic, identificarea factorilor ce influențează comportamentul conducătorului auto, precum și studierea fenomenului de agresivitate în trafic. Comunitățile științifice au acordat o atenție sporită agresivității la volan, având la baza studiilor, abordările teoretice prin prisma diverselor teorii ce explică factorii care provoacă apariția emoțiilor intense și de scurtă durată ce declanșează comportamentul agresiv a participanților la trafic. În domeniul transporturilor, accidentul de circulație constituie obiectul de reprezentare socială, care nu este un fenomen nou, dar poate fi foarte diferit după cauze, numărul persoanelor implicate, tipul de vehicul, consecințe și contextul din trafic. În acest articol se analizează modelele teoretice ale agresivității la conducătorii auto, precum și prezentarea comparativă a teoriilor ce favorizează înțelegerea cauzelor apariției și a manifestării agresivității la persoanele diferite după gen, vârstă, statut social sau profesie.

Cuvinte-cheie: personalitate, agresivitate în trafic, comportament la volan

Pregătirea psihologică în sportul de performanță

Lector univ. dr. **Nechifor Constantin**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat: Pregătirea psihologică a sportivilor are ca scop obținerea și menținerea aceluși nivel al capacităților psihice care să-i permită sportivului activității eficiente în antrenamente și rezultate superioare în concursuri, altfel spus obținerea de performanțe superioare. Conceptul pregătirii psihologice în activitățile sportive este de dată recentă, cunoscând mai multe modalități de abordare din perspectiva obiectivelor pregătirii psihologice a sportivilor, a metodelor de lucru, a timpului alocat acestora. Din perspectiva cumulativă a acestor variabile s-au impus mai multe „paradigme”, „strategii” de abordare a activităților de pregătire, precum: strategia secvențelor temporale/perspectiva diacronică, strategia conținutului specific/perspectiva integrală, strategia obiectivelor pragmatice, punctuale/perspectiva praxiologică, strategia nivelurilor/perspectiva sincronică și strategia privind pregătirea pentru concurs /perspectiva confruntării.

Cuvinte-cheie: sport de performanță, strategii de pregătire psihologică

Dinamici ale relațiilor de familie în adolescență. Conflict și consiliere educațională

Lector univ. dr. **Oana Jitaru**, Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” Iași

Rezumat: Lucrarea aduce în atenție o serie de particularități de dezvoltare psiho-emoțională ale perioadei de adolescență și subliniază nevoile specifice de evoluție și suport emoțional și social ale adolescentului. Dinamica familiei, sub influența transformărilor firești ale adolescentului, precum și a schimbărilor ce intervin în plan socio-cultural, traversează etape de conflict sau chiar criză. Lucrarea de față își propune să configureze o serie de strategii de consiliere educațională și psihologică adresate adolescentului și familiei, care să le permită o adaptare a acestora prin soluții constructive.

Cuvinte-cheie: adolescenți, particularități psiho-emoționale, conflict, strategii de consiliere

Managementul timpului – instrument de organizare și eficientizare personală

Psiholog dr. grad didactic superior **Diana Ștefăneț**, Centrul de Excelență în Economie și Finanțe, Republica Moldova

Rezumat: Timpul este cea mai prețioasă resursă pentru om. Nu-l putem întoarce și odată trecut ne amintește despre acțiunile care au fost pierdute, neglijate sau ratate. Secolul al XXI-lea a devenit cel mai stresant, rapid, tehnologizat. Tot mai mulți oameni se plâng de insuficiența de timp, de suprasolicitare la serviciu, de surmenaj, apatie și depresie. Soluția pentru a crește randamentul, a mări eficiența și productivitatea personală este managementul timpului. Managementul timpului reprezintă un proces de pregătire a acțiunilor, de organizare eficientă a vieții proprii. Organizarea personală presupune îndeplinirea câtorva pași: analiză, stabilirea scopului, elaborarea planului de acțiuni, prioritizarea, termene de îndeplinire, executarea, verificarea. Organizarea timpului va asigura echilibrul dintre muncă, familie și recreare: 10 minute de planificare conduc la 2 ore de economisire a timpului propriu.

Cuvinte-cheie: managementul timpului, stil, principii și reguli, hoți de timp

Aplicații ale teoriei fluxului în procesul instructiv-educativ

Lector univ. dr. **Magda Tufeanu**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat: Fluxul, element central al psihologiei pozitive, desemnează o stare atemporală de curgere în care ne simțim ”implicați, concentrați și absorbiți, știm ce trebuie să facem și ne dăm seama imediat cât de bine ne descurcăm” - spune Mihály Csikszentmihályi, autorul conceptului. O serie de studii au relevat faptul că fenomenologia experienței optime prezintă unele caracteristici cheie, care au un impact direct asupra angajării elevilor în sarcinile școlare. Prin această lucrare, ne propunem să evidențiem câteva dintre modalitățile prin care aplicarea teoriei fluxului în procesul instructiv-educativ

poate crea premisele unor experiențe de învățare complexe și complete, generatoare de satisfacții atât în plan personal cât și în plan social.

Cuvinte-cheie: teoria fluxului, experiența optimală, modalități de facilitare a instalării stării de flux

Reprezentarea socială a familiei la femeile contemporane din Republica Moldova

Lector univ. drd. **Daniela Cazacu**, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Rezumat: În condițiile unor transformări complexe și profunde, a crizei de care este afectată familia contemporană, apare necesitatea descoperirii, prin investigații, a reprezentării sociale a acesteia. Astfel, poate fi prognozată situația familiei în Republica Moldova, deoarece calitatea și structura reprezentării determină evoluția familiei și deci a societății în întregime. Având în vizor familia ca valoare primară a societății, tendințele ei de dezvoltare și statutul actual, ne-am propus să cercetăm reprezentările sociale ale familiei la femeile contemporane. Cunoscând conținutul reprezentării sociale a familiei, pot fi înțelese tendințele generale ale familiei contemporane, pot fi identificate valorile cu care se asociază familia pentru femeile din Republica Moldova. Într-un context socio-economic, cum este cel al Republicii Moldova, care dinamizează reprezentarea socială a familiei, studiul ei este nu doar motivat, ci și absolut necesar.

Cuvinte-cheie: reprezentare socială, familie, femei contemporane, Republica Moldova

Contribuția adultului în evaluarea și dezvoltarea competențelor de comunicare la vârsta timpurie

Lector univ., MA **Ina Moraru**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat: Dezvoltarea copilului este un subiect complex și interesant din mai multe perspective. Acest proces este unul activ și dinamic, influențat de mai mulți factori, atât externi cât și interni. Dezvoltarea copilului la diferite etape are un anumit specific, care cunoscut, poate asigura un șir de beneficii pentru copil: adaptare facilă, asimilare eficientă, comprehensiune, competențe comunicative dezvoltate, etc. Copilul formează o conexiune aparte cu părintele, în special cu mama, înainte să învețe primele cuvinte, și asta pentru că se simte protejat și iubit. Afecțiunea, atenția și îngrijirea pe care o oferă sunt o dovadă a faptului că poate conta pe el. Comunicarea cu copilul, încă din pruncie reprezintă una din cele mai mari bucurii atât pentru copil cât și pentru părinte. Copiii învață prin absorbția informațiilor din interacțiunea zilnică și experiențele cu alți copii, adulți și mediul înconjurător. Cu cât copiii sunt implicați mai mult în comunicare, joc și interacțiune cu atât învață mai mult.

Cuvinte-cheie: vârstă fragedă, comunicare, atașament, competență

Nivelul culturii organizaționale – condiție a stării de satisfacție profesională a cadrelor universitare

Lector univ. drd **Ludmila Zmuncila**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova; Conf. univ. dr. **Svetlana Rusnac**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat: Scopul acestui studiu este de a oferi o analiză critică a relației dintre nivelul culturii organizaționale și nivelul de satisfacție profesională a cadrelor universitare. În cercetarea culturii organizaționale am pornit de la importanța acesteia pentru excelența academică. Testarea ”nivelului culturii organizaționale” relevă următoarele caracteristici: atitudinea față de muncă; relații interpersonale și comunicare; management, motivație și moralitate. Măsurarea satisfacției profesionale a inclus identificarea satisfacției de activitatea curriculară și extracurriculară cu studenții, de implicarea în cercetarea științifică, condițiile oferite pentru dezvoltare intelectuală și avansare în carieră, calitatea procesului decizional administrativ și a politicilor interne universitare și un număr important de factori și condiții exterioare. Studiul a concluzionat că măsurarea și analizarea nivelului culturii organizaționale a universității poate conduce la rezultate valoroase privind satisfacția profesională și performanța instituției.

Cuvinte-cheie: cultură organizațională, satisfacție profesională, cadre didactice

Factori psihosociali al constituirii identității maternale

Lector univ. drd. **Silvia Strogotean**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova; Conf. univ. dr. **Svetlana Rusnac**, Decan Facultatea Științe Sociale și ale Educației, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat: Maternitatea devine tot mai frecvent subiect al cercetărilor psihologice și sociale. Schimbările din societatea contemporană, dar și dificultățile de adaptare la diferite roluri sociale, implică necesitatea de a cerceta acest domeniu. Complexitatea maternității presupune o abordare din diferite perspective: istorică, socială, medicală, psihologică, civică. Multă vreme femeia era văzută doar prin prisma funcției de procreare, respectiv, nu putea pretinde la alt statut, decât cel de mamă, soție, amantă, prostituată, servitoare. Astăzi femeia se bucură de drepturi, libertăți și posibilități de a se realiza în plan social, profesional, acest fapt restructurându-i viața și uneori eclipsându-i „împlinirea” maternală. Astfel, studiul maternității ar trebui să înceapă cu cercetarea identității maternale, adică cu acea parte esențială a personalității considerată ca o expresie a individualității femeii. Și aici se deschide o paletă largă de abordări teoretice care, într-un fel sau altul, explică conceptul și procesul de formare a identității maternale. Nu mai puțin important pentru studiul maternității se prezintă contextul istoric și cultural. Analiza maternității în plan istoric și cultural prezintă posibilitățile de realizare a acestei componente importante a identității feminine. În articol ne propunem să analizăm

maternitatea prin prisma diferitor contexte de realizare: istoric, social, socio-cultural, psihologic, pentru a prezenta multiaspectual conceptul de identitate maternală.

Cuvinte-cheie: maternitate, identitate, identitate maternală, rol matern

Comunicativitatea - dimensiune definitorie a aptitudinilor pedagogice a cadrelor didactice

Lector univ. **Lilia Nacai**, Universitatea de Stat "Alecu Russo" din Bălți

Rezumat: Articolul reflectă dimensiuni teoretico-aplicative privind comunicativitatea, ca dimensiune definitorie a aptitudinilor pedagogice a cadrului didactic, prin prisma diferitor viziuni științifice. Prezintă interes pentru psihologi, cadre didactice, precum și pentru publicul interesat investigația experimentală a comunicativității axată pe următorii factori: comunicare sugestivă, vorbire expresivă, gestică adecvată ș.a.

Cuvinte-cheie: aptitudini, comunicare, cadru didactic

Rolul particularităților individuale al tânărului specialist în formarea reprezentărilor viitorului profesional

Asistent univ. **Inga Baci**, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți

Rezumat: Reprezentările sunt fenomene complexe care înglobează elemente informaționale, cognitive, normative, ideologice, atitudini, credințe, imagini, valori, organizate astfel încât să dea o imagine accesibilă înțelegerii noastre despre realitatea înconjurătoare. În acest context, reprezentările viitorului profesional constituie grila de descifrare a realității, iar organizarea lor ierarhică și coerentă la un individ formează câmpul de reprezentare al acestuia, componentă importantă a concepției sale despre lume și viață. Studiile de specialitate susțin că, conceptul de reprezentare a activității profesionale este indisolubil legat de personalitate. Acesta include în sine două aspecte: în primul rând aspectul legat de imaginea "Eului" personal, iar în al doilea rând, aspectul ce ține de activitatea profesională și profesionalizarea personalității. De asemenea, cercetările au dovedit importanța capacității de reprezentare a viitorului. Aceste reprezentări constituie un țel ce pare a se impune „ca de la sine” și dacă persistă în ani, asigură dezvoltarea unei structuri creative a viitorului profesional al personalității. Astfel, reprezentarea viitorului profesional poate acționa ca o forță magnetică ce ordonează acțiunile, oferă energia și curajul de a avea inițiative, oferă soluții și conduce către succes. Aceste proiecții în viitor funcționează ca seturi de trebuințe care orientează și selectează acțiunile individuale ale personalității în direcția activității profesionale.

Cuvinte-cheie: activitate profesională, particularități individuale, reprezentări, viitor profesional, tânăr specialist

Semnificația psihologică a culorilor în arhitectură și *design*

Magistru în psih. drd. **Dănuț Simion Simion**, Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat: Acolo unde psihologia întâlnește arhitectura și *design*-ul, prind contur noi obiecte de cercetare și noi abordări. Separarea mediului de om nu mai este posibilă, totul interacționează, iar un element al acestei simbioze face obiectul cercetării noastre. Culorile ne influențează zilnic atât din punct de vedere psihologic, cât și fiziologic. Culorile din încăperea în care luăm masa diferită de culorile din camera de zi sau din dormitor. O clădire construită într-un anumit spațiu ne provoacă, în funcție de arhitectură și culoare, un anumit tip de percepție. Cum se întâmplă acest lucru ? Care este relația dintre semnificația culorii și om, în *design* și arhitectură ? De ce este important să atragem atenția la culoare și de ce culorile ne inspiră ? Se știe că, în cadrul interacțiunii umane, doar 5 % din mesaj poate fi exprimat prin comunicare verbală, restul de 95 % este limbaj nonverbal ascuns adânc în subconștient. Semnificația culorilor în arhitectură și *design* încearcă să exploreze tocmai acest procent.

Cuvinte-cheie: psihologia culorii, arhitectură, *design*, psihologie ambientală

Valorile adolescenților și necesitatea cultivării lor

Cercetător științific drd. **Iulia Mihaela Otomega**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat: De-a lungul timpului, de la o generație la alta, conotația cuvântului valoare s-a schimbat semnificativ în concepția multor indivizi, acesta căpătând un înveliș mult mai pragmatic, mai concret față de semnificația lui de odinioară. Prin experiența cu adolescenții, am constatat că valorile la nivel material (bani, casă, mașină) sunt cele pe care și le însușesc tinerii, pe care le promovează și pe care urmăresc a le atinge. Proveniența acestui curent este una vastă, însă în lupta cu revenirea la adevăratele valori ale lumii și umanității a fost elaborat un proiect la nivel județean care contribuie la promovarea și cultivarea valorilor primordiale și în adevăratul sens al cuvântului ale adolescenților prin diferite programe, ateliere și workshop-uri organizate de diferite școli și licee și susținute de parteneri, încheind parteneriate interinstituționale lărgind astfel paleta de informații pe care adolescenții le primesc. Universitatea ”Petre Andrei” din Iași este partener Colegiului Tehnic ”Gh. Asachi” în derularea unui astfel de workshop, promovând valoarea Frumosului, în cadrul proiectului inițiat de Inspectoratul Școlar Județean Iași în anul școlar 2017-2018, Școala pentru valori autentice.

Cuvinte-cheie: valori, adolescenți, parteneriat

Impactul rolurilor maritale în dezvoltarea relației de cuplu

Asistent univ. drd. **Maria Corcevoi**, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Rezumat: Echilibrul și statornicia căsătoriei sunt influențate de asumarea rolurilor maritale, exercitate compatibil pe principiul simetriei și complementarității. Adoptarea unui rol marital corespunzător, așteptat, nu este deloc simplă ori lipsită de probleme, deoarece soții se raportează unul la altul conform normelor relaționale și funcționale ale comportamentului marital al părinților lor. Studiul dat își propune să investigheze influența metodelor și tehnicilor de consiliere familială asupra dezvoltării relației de cuplu prin asumarea rolurilor maritale.

Cuvinte-cheie: adaptare, cuplu, rol marital, consiliere familială

Confluența factorilor interni și externi în fortificarea maturității școlare

Drd. **Svetlana Gorea**, Șef Centrul Psiho-Socio-Pedagogic Chișinău

Rezumat: Școlarizarea copilului este o etapă responsabilă pentru părinți și importantă pentru copii. Practica evaluării psihologice denotă că nu toți copiii sunt multilateral pregătiți spre o adaptare reușită la procesul educațional. Premiza unei maturități școlare are la bază multitudinea factorilor interni și externi care necesită a fi conștientizați de către părinți și îmbunătățiți prin pregătirea eficientă a copilului către școală.

Cuvinte-cheie: maturitate școlară, factori interni, factori extern

Maniera socială exprimată prin gestul nonverbal

Psiholog drd. **Lucia Bîtea**, Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică Chișinău

Rezumat: În fiecare zi întâlnim diverse persoane, cu unele dintre ele reușim să formăm o relație pozitivă, sănătoasă, cu altele în ciuda eforturilor noastre, nu reușim să clădim acea atmosferă plăcută care ne ajută să mergem mai departe. Când comunicăm, interacționăm cu o altă persoană, fiecare dintre noi transmite și recepționează o serie de mesaje pe diferite registre ale comunicării. Toți oamenii dispun de emoții ce se manifestă în orice relație, la orice contact, în orice circumstanțe și în orice perioadă. Ele ne arată calitatea vieții noastre sau a celorlalți. În funcție de emoțiile pe care le simțim, ne ghidăm acțiunile sau le împiedicăm, ne protejăm, suntem precauți sau ne lăsăm captați. Prin comportamentul nonverbal, adică manifestările noastre corporale sau indicatorii comportamentali, comunicăm celorlalți despre ceea ce simțim, despre emoțiile noastre, despre ceea ce suntem, ceea ce vrem să fim, despre ceea ce vrem să transmitem. Astfel, ne raportăm la comportamentul nostru ca la un limbaj al corpului sau ca la o comunicare nonverbală, „fără cuvinte”. Gesturile sunt la fel de elocvente ca frazele și discursurile, iar „erorile” gestuale au consecințe interpersonale sau instituționale la fel de grave ca erorile lingvistice, pentru că gestualitatea configurează identitatea individului, optimizând sau distorsionând comunicarea.

Cuvinte-cheie: comunicare nonverbală, indicatori comportamentali, expresii faciale,

Transformarea outsiderizmului social-emoțional la elevii colegiului

Drd. **Silvia Rotaru**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat: În articol, se cercetează conținutul fenomenului socio-psihologic al outsiderilor, luând drept exemplu elevii colegiilor din optica psihologiei personalității a lui Adler, Freud, Jung și a psihologiei sociale a lui Moreno. Reieșim din faptul că aspectul afectival a personalității constituie un determinant a fenomenului outsiderilor în dinamica grupei mici. Se propune formarea condițiilor necesare și suficiente de transformare socio-emoțională, ținând cont de rolul reflexiei în transformarea personalității outsiderului în personalitate pro-activă, pornind de la descriptorii de vârstă adolescență, cât și a descriptorilor structurii afective și a descriptorilor statutului de elev a colegiului și a rolului său social. Considerăm că sociodrama a acestuia poate servi drept program-soluție de interiorizare a rolului social a viitoarei personalități pro-active

Cuvinte-cheie: outsider, aspectul afectival, statutul elevului, rolul social, dinamica grupei mici, personalitate pro-activă

Abordarea comparativă a memoriei în psihologie

Drd. **Oxana Grosu**, profesor Liceul Teoretic cu Profil de Arte „Nicolae Sulac” Chișinău

Rezumat: Cercetătorii acordă un loc aparte memoriei deoarece aceasta se încadrează în rândul acelor mecanisme psihice care au generat un număr impresionant de cercetări chiar de la începutul psihologiei experimentale, fiind printre primele studiate. Schițarea evoluției cercetărilor referitoare la memorie ilustrează principalele paradigme formulate de cercetători, care au jalonat și schimbat radical optica abordării teoretico-experimentale a memoriei. Această lucrare evocă cele mai importante studii și teorii referitoare la conceptul de memorie, după o serie de modele propuse de cercetători, menite să ofere o viziune mai clară și profundă a memoriei în psihologie.

Cuvinte-cheie: memorie, model, metodă, mecanism

Dezvoltarea capitalului de reziliență – o necesitate în lumea centrată pe generarea perpetuă a soluțiilor creative

Drd. **Olga Afanas**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat: În ultima perioadă, fenomenul rezilienței psihologice a fost extins dincolo de contextul traumelor sau al cataclismelor naturale majore. G. Bonanno (2014) lărgeste aria conceptului, aducându-l în viața cotidiană. Cele mai cuprinzătoare definiții ale rezilienței

o conceptualizează ca fiind procesul de gestionare a resurselor de diferite niveluri, pentru depășirea adversităților și ca itinerar personal ales conștient, de reevaluare a situațiilor și de găsire a unor soluții noi, uneori surprinzătoare (Ionescu, 2013). Indivizii rezilienți posedă trei caracteristici esențiale: capacitatea de a accepta cu fermitate realitatea, valori și convingeri puternice și o abilitate absolut excepțională de a improviza (Coutu, 2002). Conform raportului Forumului Economic Mondial, publicat în anul 2016, printre abilitățile cheie necesare pentru reușita pe piața muncii către anul 2020, în *top*-ul primelor zece, se regăsesc aptitudinile pentru creație și flexibilitatea cognitivă. În contextul lumii aflată în perpetuă și vertiginoasă schimbare, dezvoltarea rezilienței devine un imperativ, în sensul în care vom putea reuși doar dacă vom fi capabili să rezistăm în fața provocărilor și să reevaluăm rapid situațiile de viață și resursele existente, să stabilim noi conexiuni, astfel încât să venim cu soluții creative și originale.

Cuvinte-cheie: reziliență psihologică, creativitate, reușita pe piața muncii, soluții inovative

Sugestii privind consilierea în carieră

Psiholog grad didactic I **Lilia Golovei**, Gimnaziul „Galata” Chișinău

Rezumat: Consilierea în carieră este unul din subiectele actuale ale Republicii Moldova. Familia, diverse organizații de stat și neguvernamentale își dedică activitatea în direcția susținerii și orientării tinerilor, care sunt în căutarea unui drum profesional corect. Unul din elementele esențiale ale consilierii în carieră este consilierea în carieră a tinerilor. Cunoașterea aprofundată de către tineri a propriilor capacități (particularitățile individuale) și dorințe (vise, dorințe, scopuri) și a cerințelor de pe piața muncii, va permite o integrare mai bună în societate a acestora, prin alegerea corectă a profesiei și o carieră profesională reușită. Tematica abordată în această lucrare vine în ajutorul consilierilor din instituțiile de învățământ, centrele de orientare în carieră etc., care lucrează cu tinerii, ce sunt în căutarea traseului profesional propriu.

Cuvinte-cheie: Cuvinte cheie: carieră, profesie, autocunoaștere, decizie, consilier

Rolul părinților în stimularea inteligenței emoționale la adolescenți

Magistru în psihologie, psiholog școlar grad didactic II **Inga Taran**, Liceul Teoretic „Mircea cel Bătrân” Chișinău

Rezumat: Adolescența este o perioadă dificilă, care abundă în conflicte, fie împotriva societății, a normelor stabilite de adulți, fie înlăuntrul propriilor motivări și nevoi. În consecință, adolescenții se simt nesiguri și sunt însoțiți de sentimentul că ei trebuie să se găsească singuri în această lume. Cea mai bună ancoră pentru adolescenți este un părinte dispus să ofere ajutor și să se implice în planul inteligenței emoționale. Părinții ar fi bine să respecte reguli importante pentru stimularea și dezvoltarea inteligenței emoționale la

adolescenți și să dezvolte mecanisme prin care adolescentul să își poată urma pasiunile, să facă față dificultăților, să construiască relații de prietenie, să poată lua decizii și să aibă un bun control al emoțiilor. Adolescenții au nevoie de îndrumare înțeleaptă și grijulie din partea părinților, în așa fel încât să dezvolte aptitudini sociale și emoționale care le vor servi drept bază pentru tot ce vor face în viitor.

Cuvinte-cheie: inteligență emoțională, părinți, adolescenți, reguli

Educația – o abordarea integrată a cunoașterii și formării copilului

Profesor grad I **Mariana Milina Drobotă**, Școala Gimnazială Specială „Constantin Păunescu” Iași

Rezumat: Lucrarea aduce în atenție nevoia de a ne conecta emoțional la elevii noștri, de a-i trata pe copii precum unicitatea lor. Conceptul de bază, în jurul căruia se conturează elementele prezentate, se referă la atitudinea în educație, prin care noi dascălii cunoaștem, înțelegem și formăm copiii. Prin atitudinea noastră, mai mult decât prin cunoașterea oferită, validăm identitatea, dezvoltăm individualitatea de ființă separată formându-i abilități care vor contribui la valoarea lui umană. Gândul că „Eu nu pot” se va cristaliza curând în „frica de a greși”. Și frica de a greși, este marele și singurul obstacol în calea succesului unui adult. Educația oferă modele și repere, totul în educație se face prin prisma structurilor de gândire formate și ghidate emoțional. Astăzi, paradigmele școlii însumează acele aspecte care se ignoră cel mai mult: copilul ca un tot (cu emoții, frustrări, așteptări, nevoi, posibilități). Mutarea accentului trebuie făcută de pe evaluare pe rezultatul real și util, de pe ideea de a fi buni cu orice preț la toate, pe șansa de a investi în ceea ce vibrează cu tine și te definește ca aptitudine, de la a face pentru că trebuie la a da sens și semnificație în tot ceea ce facem. Lucrarea propune 10 lucruri care pot modifica paradigma școlii noastre. Aceste idei se referă la interacțiunile dintre copil, cadre didactice, părinte, școală și comunitate în general.

Cuvinte-cheie: paradigmă, educație, școală, emoții

Importanța locului controlului subiectiv în adaptarea socială a studenților străini

Studentă **Nkounkou Dalya Nesdina Marydine**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova; Conf. univ. dr. **Svetlana Rusnac**, Decan Facultatea Științe Sociale și ale Educației, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat: În comunicare vor fi prezentate rezultatele cercetării experimentale ale rolului locului controlului subiectiv în adaptarea studenților străini. Au fost utilizate două chestionare – de identificare a locului controlului subiectiv și de adaptare a studenților străini la mediul cultural și universitar, și Scala Bogardus a distanțelor sociale. Locul extern al controlului subiectiv determină o distanță socială mai mare de studenții

autohtoni și cei din alte țări, corelând negativ cu adaptarea la mediul universitar și solicitările academice. Respondenții care au acumulat scoruri ce denotă locul intern al controlului subiectiv sunt mai adaptați și mai deschiși pentru comunicare cu tinerii din alte medii culturale.

Cuvinte-cheie: locul controlului subiectiv, adaptare socială, distanță socială

Îmi amintesc, mamă - poezie

Elevă clasa a IX-a **Adriana-Mădălina Ghimpu**, Liceul „Ștefan Procopiu” Vaslui

SECȚIUNEA II – Științe ale Educației

Moderatori: Dr. hab. prof. univ. interim Viorica GORAȘ-POSTICĂ
MA Svetlana GOREA
Prof. Mirela MARIN
Conf. univ. dr. Angela VERDEȘ

Diplomația pedagogică: inițiere și provocări

Prof. univ. dr. habilitat interim **Viorica Goraș-Postică**, Universitatea de Stat din Moldova

Rezumat: Odată cu globalizarea economică și educațională, provocările curente ale muncii pedagogice reclamă cunoștințe, abilități și atitudini diplomatice pe multiple planuri. Interacțiunile noastre tot mai numeroase, în proiecte și/sau vizite ale colegilor din afară, dar și cele ale părinților, copiilor, rudelor care locuiesc, învață sau lucrează în străinătate, cu alte cuvinte oportunitățile și beneficiile oferite de societatea deschisă, pun în relief aspecte legate de necesitatea unor relaționări diplomatice, inclusiv în baza unor practici pozitive recunoscute. În context intern, local, dificultățile erei informaționale/digitale, care promovează, deseori violența, incită agresivitatea, pe de o parte, dar și deschiderea școlii către comunitate, către toți copiii, inclusiv către cei cu CES, de alte etnii, confesiuni etc., exercitate prin educația deschisă și școala prietenoasă copilului, pe de altă parte, ne relevă mai multe privilegii ale cunoașterii și practicării diplomației.

Cuvinte-cheie: diplomație pedagogică, cadre didactice, educație, elevi, școală

Șomajul structural și motivația muncii – probleme esențiale pentru absolvenții de studii superioare din România

Prof. univ. dr. **Gabriela Marinescu**, Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași; Prof. univ. dr. **Maria Cristina Stoica**, Decan Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat: Rezultatele specialiștilor au demonstrat că în diferite faze ale ciclurilor economice, în piețe imperfecte, calificările și competențele deținute de cei care doresc câte un loc de muncă nu corespund celor solicitate de locurile de muncă vacante. Această concluzie se validează și în cazul României. În România nu există o prospectare științifică la nivel național a evoluției pieței muncii. Universitățile sunt interesate să ofere într-o cantitate foarte mare serviciile lor, dar nu dispun de mecanisme instituționale de urmărire a concordanței dintre cerere și ofertă, a traiectoriei absolvenților pe piața muncii.

Universitățile nu știu ce anume fac absolvenții după ce termină studiile. Nu există statistici naționale pe domenii de specializare a absolvenților care au o slujbă. Lipsesc studii elaborate privind migrația tinerilor, în general, a celor cu studii superioare, în special. De asemenea, nu există informații oficiale cu privire la șomajul din rândul absolvenților de facultate pe specializările/domeniile din care provin absolvenții. Cercetarea, limitată din multe puncte de vedere, converge spre ideea nevoii de coerență și profesionalism în proiectarea viitorului educației.

Cuvinte-cheie: piața muncii, absolvenți de studii superioare, șomaj, motivație

Educația–factor important al construcției unei culturi organizaționale

Prof. univ. dr. **Alexandru Trifu**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezumat: Informațiile și cunoștințele de specialitate, într-un anumit domeniu, sunt foarte importante pentru dezvoltarea unei cariere profesionale de succes. Dar, considerăm, că acest lucru trebuie dublat de un background solid constituit din cultură generală. Aceasta se formează în timp, din primii ani de viață și continuă în procesul îndelungat al educației permanente și pregătirii continue. Aspectul este foarte important în analiza a ceea ce este cunoscut sub numele de Cultură organizațională. Considerăm că existența unei culturi în interiorul oricărui sistem organizatoric reprezintă miezul existențial și de funcționare a organizației, sistemului, sau rețelei. Trebuie să precizăm că atunci când ne referim la cultură în cadrul organizațiilor, ne referim la idei, credințe, tradiții, valori, atât în ceea ce privește imaginea publică, cât și în cadrul activității manageriale și al creării cadrului motivațional de emulație și performanță pentru personalul angajat. Sigur, toate aceste culturi diferă esențial în ceea ce privește modul în care se lucrează, nivelul energetic, orizonturile și așteptările individuale. Și aici intervine aspectul pe care îl susținem în prezenta lucrare: toate elementele enumerate sunt influențate decisiv de cultura generală, educație, tradiții. Realizarea unei culturi organizaționale coerente este benefică atât organizației, cât și indivizilor, ce găsesc atmosfera propice dezvoltării.

Cuvinte-cheie: educație, cultură organizațională, dezvoltare profesională, beneficii mutuale

Influența atitudinilor parentale asupra dezvoltării afectivității la preșcolari

Conferențiar universitar, doctor în psihologie, **Perjan Carolina**, Decan Facultatea Psihologie și Psihopedagogie Specială, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă"

Rezumat: În toate timpurile s-a pus, s-a disutat, s-a analizat, au fost înaintate ipoteze, au fost facute cercetări de către psihologi, sociologi, pedagogi etc, cum ar trebui să fie crescut și educat un copil, care sunt condițiile psihosociale care ar da posibilitate dezvoltării unei personalități sănătoase. Există foarte multe păreri și opinii, însă cu ceea

ce sunt complet de acord toți oamenii de știință, ca familia este factorul decisiv. Cu alte cuvinte, este important ce fac părinții, dar mai important este contextul emoțional în care ei acționează. Părinții constituie primul model social de influență asupra copiilor, aceștia contribuind la formarea concepției despre viață, a modului de comportament și de relaționare a copiilor. În societate, familia reprezintă “nucleul instrumental fundamental al structurii sociale mai largi, în sensul că toate celelalte instituții depind de influențele acesteia” (W. Good, 1970, p.35).

Dezvoltarea psihică a preșcolarului presupune profunde schimbări în plan afectiv. Ele au semnificație atât pentru această perioadă de vârstă, cât și pentru cele ce vor urma.

Care atitudini părintești sunt defecte și care din ele sunt pozitive în dezvoltarea sferei afective al preșcolarului? Răspunsul la această întrebare am găsit-o prin realizarea unui studiu experimental pe preșcolari și părinții acestora.

Cuvinte-cheie: familie, vârsta preșcolară, sfera afectivă, atitudini părintești, stil educațional.

Studiul calităților volitive la școlari

Conf. univ. dr. **Iulia Racu**, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău; Prof. univ. dr. habilitat **Jana Racu**, Universitatea de Stat din Moldova

Rezumat: În ultimii ani, odată cu sporirea interesului față de problemele umanitare, general-umane ale psihologiei, se observă o atenție deosebită față de studiul voinței. D. Roland și P. Francoise prezintă voința ca o prioritate a caracterului unui individ care se definește prin gradul de forță cu care acesta se străduie într-o activitate, orientată spre un scop în ciuda rezistențelor și obstacolelor care pot apărea. Preadolescența este vârsta la care calitățile volitive prind contur și se dezvoltă intens. În acest context am realizat un demers experimental al voinței și al calităților volitive la preadolescenți. Eșantionul de cercetare a cuprins 94 de preadolescenți cu vârsta între 10 și 15 ani, elevi în clasele a V-a și a IX-a. Pentru a investiga voința și calitățile volitive la preadolescenți am administrat chestionarele: testul „Puterea voinței”, tehnica „Sunteți perseverent?” și testul „Capacitatea de luare a deciziilor”. Rezultatele studiului prezintă diferențe de gen și de vârstă în calitățile voinței: perseverența, hotărârea și capacitatea de a lua decizii. Astfel consemnăm că fetele dau dovadă de mai multă perseverență și hotărâre comparativ cu băieții. Pe parcursul vârstei preadolescente se înregistrează o creștere a perseverenței, hotărârii și capacității de a lua decizii.

Cuvinte-cheie: voința, calitățile volitive, perseverența, hotărârea, preadolescența

Perspective lingvistice în dezvoltarea competențelor de comunicare medic-pacient la studenții mediciști

Prof. univ. dr. habilitat interim **Viorica Goraș-Postică**, Universitatea de Stat din Moldova; Lector univ. **Silvia Nastasiu**, Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițeanu” Chișinău

Rezumat: Dezvoltarea competențelor de comunicare medic-pacient, la studenții mediciniști a devenit o necesitate contextuală stringentă în condițiile în care deontologia profesională reclamă acest lucru ca pe o prioritate, iar realitățile sociale actuale înregistrează malpraxis-uri alarmante. Perspectiva lingvistică, în abordarea problemei date, relevă aspecte structurale și de conținut, care devin funcționale în clarificarea conceptuală și practică a noțiunilor enunțate anterior. Componentele de bază ale actului de comunicare, analizate din punct de vedere lingvistic: emițător, receptor, mesaj, cod, context, canal vor fi tratate în contextul practicii medicale în măsura în care acestea ar putea aduce plusvaloare și ar putea contribui la sporirea impactului comunicării asupra optimizării relațiilor medic-pacient, dar și ameliorării stării de bine aceluia din urmă. De asemenea, vom insista asupra unor greșeli tipice de exprimare din arealul lingvistic basarabean, pe care ar urma să le cunoască și să le depășească studenții mediciniști.

Cuvinte-cheie: comunicare, comunicare profesională, medic, pacient, deontologie profesională, studenți-mediciniști

Unele aspecte ale evaluării fluctuației și retenției personalului sistemului comunitar de asistență socială a municipiului Chișinău

Conf. univ. dr. **Mihai Cucereanu**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova; Masterand **Carina Ignat**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat: Pentru evaluarea potențialului de retenție a personalului sistemului comunitar de asistență socială, autorii au elaborat un chestionar din 35 de itemi care vizează aspecte precum: orientarea profesională corectă; spiritul de echipă; gradul de satisfacție a motivației materiale și non-monetare; necesitatea de formare profesională; calitatea formării profesionale; gradul de satisfacție a muncii; potențialul de avansare în post în raport cu performanța personală; cointeresarea organizației în creșterea profesională a personalului; susținerea din partea șefilor a inițiativei și ideilor noi; potențialul de autonomie a postului; gradul de cunoaștere a cerințelor postului etc.. În urma măsurărilor au fost identificați factorii cu cel mai înalt potențial de fluctuație, enumerați aici în ordine descrescătoare: necesitatea de sporire a salariului; stresul la locul de muncă; depășirea cunoștințelor și experienței cerințelor postului; cointeresarea redusă a organizației în creșterea profesională a angajaților; calitatea insuficientă a cursurilor de perfecționare etc.

Cuvinte-cheie: orientarea profesională; spiritul de echipă; formarea profesională; potențialul de creativitate a postului; performanța personalului

Percepția stresului la cadrele didactice din învățământul special și cel de masă – studiu comparativ

Conf. univ. dr. **Sergiu Sănduleac**, Universitatea Americană din Moldova; Lector univ. superior drd. **Victoria Plămădeală**, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”; Profesor gradul I **Mihăiță Georgică Bolohan**, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Suceava

Rezumat: Percepția stresului la cadrele didactice prezintă o problemă stringentă în cadrul învățământului contemporan. Articolul de față dezvăluie problema percepției stresului la cadrele didactice din cadrul învățământul special și cel de masă. Studiul a fost efectuat pe un eșantion de 62 de profesori, dintre care 31 din învățământul special și 31 din învățământul de masă, 31 persoane cu vechime în muncă până la 18 ani și 31 persoane cu experiență didactică peste la 18 ani, cu vârsta cuprinsă între 27-60 ani. Rezultatele cercetării ne-au permis să constatăm diferențe semnificative a percepției stresului la cadrele didactice cu o vechime mai mică de 18 ani din învățământul de masă comparativ cu cadrele didactice din învățământul special. Cadrele didactice cu o vechime mai mică de 18 ani din învățământul special percep stresul în mai mare măsură decât cele din învățământul de masă. Situația este, însă, contrară opusă în cazul cadrelor didactice cu o vechime de peste 18 ani. În contextul dat sunt necesare programe psihologice de intervenție orientate spre depășirea stresului ținând cont de vechimea în muncă și tipul de învățământ, care ar permite creșterea calității procesului educațional.

Cuvinte-cheie: stres, coping, învățământ, cadre didactice

Oportunități și restricții ale abordării tipologice la supradotați

Lector univ. dr. **Cristian Buică**, Universitatea din București; Prof. univ. dr. **Doru-Vlad Popovici**, Universitatea din București

Rezumat: Tipologiile sunt preferate de mulți practicieni deoarece oferă un cadru de raportare facil, atât în ceea ce privește evaluarea, cât și intervenția psihopedagogică. În cazul copiilor supradotați, recurgerea la tipologii exemplare (de exemplu, cea a lui Betts și Neihart) se poate dovedi reduționistă, în contextul abordării precoce individualizate. Acest articol explorează avantajele și limitele raportării la tipologii în domeniul psihopedagogiei supradotaților, cu accent pe raportul dintre teoretic-explicativ și practic-aplicativ.

Cuvinte-cheie: supradotare, instruire diferențiată, identificare, evaluare, dublă excepționalitate

Conexiuni între căutarea sensului și interacțiunea fizică, psihică și spirituală. Abordarea lui Franz Kett.

Lector univ. dr. **Marta Iuliana Vicol**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
Cercetător științific dr. **Mihai Roca**, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Rezumat: Stadiul actual de redefinire a finalităților educative determină psihopedagogia din spațiul românesc să arunce punți de colaborare spre experiențe deja consolidate în țări cu tradiție pedagogică și să găsească criteriile necesare pentru continuarea activizării procesului de învățământ. Tradiția renumitei Școlii de la München și nevoia adaptării procesului educativ la context cultural în schimbare al anilor 1980 l-au condus pe Franz Kett la conturarea unei forme de educație bazată pe căutarea sensului. Kett pune astfel bazele unei noi pedagogii în care atenția îndreptată spre atitudinea pozitivă față de darul vieții și primirea mesajelor pozitive „a exista” și „a face” au forța de a orienta energiile creatoare ale copilului și de a-l ajuta să descopere sensul cuvintelor, acțiunilor și al întâlnirii cu semenii, inclusiv cu Celălalt. Exemplul prezentat, „Doamna Holle”, încearcă să prezinte valențele active și inovatoare ale Pedagogiei Kett și să confirme necesitatea transferului de cunoștințe din spațiul cultural german.

Cuvinte-cheie: sens, interacțiune, creativitate, joc, Franz Kett

Managementul intențiilor suicidare la adolescenți. Intervenția asistentului social

Lector univ. dr. **Oana Lăcrămioara Bădărău**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
Rezumat: Adolescența este un stadiu distinct al dezvoltării, în timpul căruia survin evenimente semnificative pentru destinul persoanei. Conduita suicidară la vârsta adolescenței prezintă o serie de aspecte particulare care rezultă din efectul interacțional al mai multor factori: biologici, psihologici, sociali, familiali. Scopul studiului este de a prezenta câteva tehnici și strategii de intervenție specifice asistentului social în lucrul cu adolescenții care au avut tentative suicidare, exemplificate prin studii de caz.

Cuvinte-cheie: conduită suicidară, adolescență, factori de risc, factori protectivi

Utilizarea programelor de instruire asistată de calculator în terapia logopedică

Lector univ. dr. **Ana Maria Lăzărescu**, Universitatea „Petre Andrei” din Iași;
Profesor logoped **Alina Mendelovici**, Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Iași

Rezumat: În ultimii ani, datorită noilor tehnologii de comunicare, multe dintre procedeele specifice folosite în terapia logopedică au fost îmbogățite prin introducerea și

utilizarea tehnologiei moderne. Scopul lucrării vizează prezentarea și argumentarea faptului că terapia asistată de computer reprezintă în ultimul timp o provocare în terapia tulburărilor de limbaj, însă acesta fiind un proces complex poate îmbina cu succes utilizarea tehnicilor moderne, cât și a metodelor tradiționale. În activitățile de terapie a tulburărilor de limbaj, folosirea calculatorului și a soft-urilor de instruire asistată poate reprezenta o provocare pentru logoped, iar pentru logopat poate transforma procesul terapeutic într-o activitate extrem de atractivă, în timpul căreia acesta realizează cu plăcere exercițiile specifice. Rezultatele activității terapeutice nu țin de metoda în sine, ci de modul în care profesorul logoped reușește să integreze aceste metode și programe în demersul corectiv recuperativ, de felul în care le utilizează și de modul cum asigură interacțiunea dintre cei doi factori implicați în procesul terapeutic. Din experiența practică am observat că ședințele de învățare și terapie asistată de computer nu pot înlocui sau suplini strategiile și metodele tradiționale, ci pot deveni o strategie complementară lor, să ocupe o pondere aparte în cadrul activității logopedice.

Cuvinte-cheie: terapie asistată de calculator, soft-uri de instruire, terapie logopedică

Strategii și tehnologii de stimulare a motivației elevilor pentru studierea chimiei

Lector univ. **Elena Prunici**, Institutul de Științe ale Educației Chișinău

Rezumat: De obicei rezultatele școlarității sunt evaluate doar în raport cu performanțele la examene sau concursuri școlare. Există însă și alte componente ale succesului școlar care nu poate fi măsurate cu precizie, dar sunt la fel de importante. Una dintre acestea este motivația elevilor pentru studierea chimiei. Rezultatele modeste ale unui elev pot proveni din lipsa motivației pentru ceea ce învață. În loc să-l condamnăm trebuie să găsim cauzele comportamentului lui, adică cheia spre al motiva. Problema dezvoltării motivației învățării este una de actualitate pentru societatea contemporană. O persoană motivată învață mult mai rapid ceea ce îl interesează, deoarece prin atingerea treptei propuse oboseala întârzie, fapt ce-i permite să desfășoare o activitate mai de durată și mai mult ca atât să obțină un randament sporit. De aceea e considerată „motorul” personalității.

Cuvinte-cheie: motivație; motivația învățării; metode activ-participative; învățarea problematizată

Consilierea psihopedagogică a minorilor cu comportament antisocial

Lector univ. dr. **Valeria Pascaru-Goncear**, Universitatea de Stat din Moldova

Rezumat: Comportamentul antisocial al minorilor constituie un motiv de îngrijorare pentru societatea noastră. Sursele mass-media semnalează zilnic ubicuitatea comportamentului antisocial în rândul copiilor și al tinerilor sub diversele lui aspecte și consecințe: tâlhării, violuri, conflicte cu violență fizică și verbală, atacuri, tentative de

suicid etc. Această problemă socială necesită a fi cercetată din mai multe perspective, iar soluțiile pot veni dinspre studiul științific al cauzelor agresivității care se caracterizează printr-o creștere atât la nivelul relațiilor interpersonale, cât și la nivelul celor intrapersonale, a devianțelor comportamentale, a violenței precum și a mijloacelor de a reduce intensitatea acestora. Consilierea psihopedagogică a minorilor cu comportament antisocial are ca scop dezvoltarea unui proces de sprijinire, orientare, instrumentare cu mijloacele și resursele de reacție adaptative.

Cuvinte-cheie: comportament antisocial, agresivitate, devianțe comportamentale, cauze, consiliere psihopedagogică

Protecția copilului în situații de risc ca domeniu al administrației publice

Lector univ. dr. **Tatiana Focșa**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat: La acest moment, în societate sunt generate noi direcții de abordare a problemei implicării statului în protecția copilului și familiei, investind autoritățile administrației publice cu competențe specifice. Este importantă delimitarea implicării autorităților de stat în asigurarea respectării drepturilor civile ale copilului, care prin conținutul lor asigură viața, demnitatea, siguranța fizică și psihică a copilului în general și a copilului în situații de risc – în special. La etapa actuală, modificările legislative realizate pe parcursul desfășurării reformei în domeniul justiției, au delimitat competențele autorităților publice în procesul de protecție a copiilor în situații de risc și al copiilor lipsiți de îngrijire părintească, întru asigurarea respectării interesului superior al acestora. Prezenta cercetare constituie un studiu al doctrinei juridice și a cadrului legislativ privind clarificarea competențelor autorităților administrative în protecția copilului în situații de risc.

Cuvinte-cheie: copil în situații de risc, protecție, administrație publică, autoritate tutelară

Pledoarie pentru creație și frumos: matematica și poezia

Profesor grad I **Mirela Marin**, director Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași

Rezumat: Lucrarea propune sugerarea unor interferențe între literatură și matematică, a unor asemănări care există între structura internă a poeziei și eșafodajul logic al unei demonstrații matematice. Metafora este prezentă și în poezie și în matematică, oferind posibilitatea de a exprima cât mai mult în cât mai puține cuvinte sau simboluri. Generalizarea unei proprietăți nu este altceva decât o metaforă matematică. Nevoia de rigoare este necesară și în literatură și în matematică, chiar dacă natura regulilor este diferită. Descoperirea unui rezultat matematic, la fel ca scrierea unei poezii, pot fi acte de inspirație, de creație. Mai toate popoarele au avut scriitori care au manifestat interes, chiar pasiune pentru matematică: Omar Khayyam, Paul Valéry, Lewis Carroll, Jules

Verne, E.A. Poe. În literatura română opera poezilor Mihai Eminescu, Ion Barbu (matematicianul Dan Barbilian), Lucian Blaga, Nichita Stănescu a fost marcată de idei matematice.

Cuvinte-cheie: interferențe, concepte matematice, simbolizare, matematica infinitului, geometria fractală, interdisciplinaritate, lingvistică matematică

Necesitatea mentoratului în educație

Dr. **Axinte Roxana**, cadru didactic asociat Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și formator Info Educația Iași

Rezumat: Realitatea a demonstrat că stagiarii sunt surprinși de diferențele pe care le constată, între imaginea ideală asupra școlii și situația reală. Acest decalaj, este unul din factorii care generează dificultăți în procesul lor de adaptare. Consecințele acestui aspect semnalat se reflectă în blocajele care apar în activitatea stagiariilor, întârzierea apariției performanțelor, prelungirea duratei de înțelegere a complexității sarcinilor care le revin, toate acestea având la rândul lor consecințe asupra educației elevilor. Deseori, profesorii debutanți care întâmpină dificultăți, evită să solicite sprijin de la colegi, din teama de a nu fi subevaluați. Ei preferă să se izoleze, să învețe bazându-se pe „încercare și eroare”, iar când ajung în situația eșecurilor repetate aleg soluția părăsirii sistemului de învățământ, abandonând traseul profesional pentru care s-au pregătit inițial. Introducerea mentoratului ca formă de activitate organizată, reglementată prin acte normative, este considerată o măsură de prevenire a abandonului profesional. Preocuparea pentru valorizarea resurselor umane, a dus la apariția în unitățile școlare a funcției de profesor mentor pentru stagiatură. Mentoratul trebuie înțeles ca o concretizare a transferului de experiență inter-generațională, pe linia dezvoltării profesionale. Astfel, colaborarea mentor-debutant se impune a fi privită din perspectiva unui lanț de beneficii reciproce:școală, debutant, mentor.

Cuvinte-cheie: mentor, mentorat, stagiar, adaptare, valorizare

Impactul realizării activităților de educație fizică în dezvoltarea integrală a preșcolarilor

Cercetător științific **Angela Dascăl**, Institutul de Științe ale Educației Chișinău

Rezumat: Activitatea de educație fizică este o componentă indispensabilă a educației, care urmărește dezvoltarea armonioasă și normală a organismului, întărirea sănătății și cultivarea unor calități fizice necesare muncii, activității sportive și intelectuale. Este un important domeniu al educației care își exercită influența asupra organismului și căruia îi revine sarcina de a asigura condițiile necesare care să permită maturizarea la timp a funcțiilor naturale și de dezvoltare în condiții optime a copiilor. În concluzie, putem menționa că educația fizică, încă de la cea mai fragedă vârstă, pe lângă modelarea dezvoltării fizice a copiilor, trebuie să le formeze competențe, să le dezvolte cunoștințe și tehnici de acționare independentă asupra propriului corp, formându-le treptat, absolut

necesara atitudine și responsabilitate față de propria sănătate și dezvoltare, care este, de altfel, una dintre finalitățile învățământului actual.

Cuvinte-cheie: dezvoltarea integrală a copiilor preșcolari, activitatea de educație fizică, dezvoltarea fizică, dezvoltarea socio-emoțională, dezvoltarea cognitivă

Strategii mnemotehnice utilizate eficient în dezvoltarea vorbirii coerente la copiii de vârstă preșcolară

Cercetător științific **Stella Duminică**, Institutul de Științe ale Educației Chișinău

Rezumat: Trăim într-o lume în schimbare rapidă, cu multe tehnologii informaționale și digitale, cu multiple provocări noi, iar utilizarea necontrolată a acestora slăbește creativitatea, inhibă neuronii, slăbește comunicarea dintre emisferele cerebrale, împiedică gândirea, provoacă deficit de atenție și concentrare, contribuie la scăderea performanțelor preșcolare. Pentru a preveni afecțiunile neurologice și psihice la copii, este recomandabilă implicarea cadrelor didactice, din instituțiile de educație timpurie, în activități de informare a părinților cu privire la dezavantajele utilizării excesive a calculatorului la vârstele mici. Totodată, părinții pot primi și exemple de bune practici: să comunice cât mai mult cu copiii, să fie implicați în analiza unor desene animate, povești și poezii, să creeze un mediu educațional care să contribuie la optimizarea dezvoltării memoriei la preșcolari și la îmbogățirea vocabularul prin aplicarea de strategii captivante și euristice – mnemotehnice. Aceste strategii dezvoltă gândirea asociativă, memoria vizuală și auditivă, atenția vizuală și auditivă, imaginația care va optimiza dezvoltarea vorbirii corecte, coerente și expresive în preșcolaritate.

Cuvinte-cheie: vorbirea coerentă, strategia mnemotehnica, memoria verbal-intuitivă

Activități muzicale transferabile de la învățământul preșcolar în învățământul general

Cercetător științific drd. **Ionela Hîncu**, Institutul de Științe ale Educației Chișinău; Conf. univ. dr. **Oxana Filip**, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice Chișinău

Rezumat: Această lucrare reflectă reperele teoretico-metodologice a educației muzicale în învățământul preșcolar. De asemenea, este argumentată contribuția muzicii la sporirea impresiilor și a cunoștințelor muzicale ale copiilor, la lărgirea și aprofundarea experienței lor de viață, la dezvoltarea atenției auditive, a memoriei, a gândirii și a imaginației lor muzicale, precum și la dezvoltarea unei vorbiri clare, corecte și expresive. Un aspect important în educația muzicală preșcolară, sunt activitățile muzicale de bază, prin intermediul cărora se formează în mod treptat deprinderi și priceperi elementare referitoare la audierea și interpretarea muzicii, ca și la redarea mișcărilor sugerate de melodii și text, pentru învățământul general. Astfel, sunt analizate tendințele dezvoltării

muzicale, criteriile de selectare și metodologia de studiere a repertoriului muzical la preșcolari și școlarii mic.

Cuvinte-cheie: educația muzicală, preșcolar, activități muzicale

Factorii determinați ai eficacității stagiului de practică pedagogică

Asistent univ. drd. **Irina Carauș**, Universitatea de Stat din Moldova

Rezumat: Cercetările efectuate asupra productivității procesului educațional au demonstrat că existența și funcționarea corectă, separată a elementelor determinante ale eficacității învățării la studenți nu duc automat la rezultatele scontate. Calitatea stagiilor de practică depind în mare măsură de condițiile în care acestea se desfășoară, de mentorul care asistă stagiarul și, în general, de atitudinea angajatorilor față de stagii. Rolul primordial revine celor 3 actori implicați în stagiul de practică care vor participa și coordona întreg procesul. Etapa practică a pregătirii profesionale se împlinește prin această nouă relație profesională între stagiari/student/ și mentorul/profesorul experimentat din universitate și instituția gazdă, care va lumina un drum al înțelegerii meseriei de profesor. În cele din urmă, este important să reamintim că eficacitatea stagiului de practică se bazează pe angajamentul real al tuturor actorilor implicați în relația triunghiulară a stagiului și capacitatea de angajare a acestora în proces.

Cuvinte-cheie: stagiul de practică, stagiari, mentor

Fundamentarea teoretică a toleranței religioase

Drd. **Veaceslav Iordăchescu**, Universitatea de Stat din Moldova

Rezumat: Globalizarea creează o lume extrem de diversă și multiculturală, astfel încât dinamica mare a schimbărilor actuale reprezintă o provocare majoră pentru întreaga societate. Problematika fenomenului religios, locul și rolul religiilor în viața omenirii, dimensiunile influenței ideologiilor religioase nu pot fi înțelese pe deplin fără a studia și cunoaște originea și cauzele apariției religiei, esența și conținutul ei. De aceea, este imperios necesar ca în procesul de educație să existe programe în care să poată fi explorate rolurile, mijloacele și fenomenologia generală a religiei. În afara unei culturi religioase se pot naște resentimente ce conduc la apariția manifestărilor de intoleranță, intoleranță care deseori a fost la originea multor tensiuni și conflicte. Literatura de specialitate vorbește despre mai multe categorii ale toleranței: la gen, la vârstă, la nivelul de educație – interculturală, etnică, religioasă, geografică/regională, politică, statut socială, fiziologică etc. Toleranța religioasă sau toleranța interconfesională este definită ca respect între persoanele ce dețin diferite credințe religioase, acceptare și respectare a convingerilor religioase ale persoanelor, chiar dacă, uneori, sfidează propria noastră credință, atitudinea îngăduitoare pe care trebuie să o aibă fiecare om, fie creștin, musulman, budist sau ateu, față de semenul său ce împărtășește o altă viziune religioasă.

Cuvinte-cheie: toleranță, toleranță religioasă, educație religioasă, relații interpersonale

Cadrul conceptual general al abordării competenței investigaționale

Drd. **Maria Donțu** Universitatea de Stat din Moldova

Rezumat: Accelerarea progreselor științifice a dus la dezvoltarea societății cunoașterii. Rata de apariție a tehnologiilor devine uluitoare datorită interesului crescut a utilizării potențialului intelectual în direcția competitivității inovaționale. S-a ajuns la o treaptă de evoluție a cercetărilor care necesită sistematizare ergonomică prin simplitate, validare selectivă a teoriilor transferabile interdisciplinar, cu semnificație univocă și cuprinzătoare. În raport cu studiul necesităților forței de muncă pe piață mondială, putem conchide că este primordial de a orienta învățământul superior spre acele strategii care să ofere tânărului specialist competența de cercetare autoghidată de-a lungul vieții. În desfășurarea studiului intenționez să conceptualizez alte particularități ale competenței, complementare la definiția de a fi un pachet transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini. Considerăm că competența investigațională, prin indicatorii elucidați, ar putea fi inclusă în cadrul european al competențelor cheie, datorită interferențelor sale transversale. Beneficiile acestea sunt: dezvoltă gândirea critică ca potențial cognitiv de discernământ, amplifică creativitatea explorativă ca potențiator intuitiv, integrează atitudinea științifică ca potență deziderativă într-o educație holistică prosperă pentru societate. Justificarea cercetării este dată de necesitățile de: cizelare a unor repere științifice orientative ca imperativ al contemporaneității pentru identificarea rapidă, corectă a conjuncturii problemei, elaborare a unui referențial academic metodologic, ușor comprehensibil și fidel transdisciplinar pentru a spori inventivitatea soluționării optime, expunere a noilor teorii pe înțelesul publicului larg, pentru accesibilitate de interceptare a aspectelor inovative de către toți studenții, indiferent de tipul de inteligență, stilul de învățare sau alte trăsături de personalitate.

Cuvinte-cheie: competența investigațională, transdisciplinaritate, creativitate, reper metodologic

Rolul părintelui în dezvoltarea și menținerea optium-ului motivațional în învățare

Drd. **Anna Comendant**, psiholog Liceul teoretic „Ion Creangă”; Conf. univ. dr. **Iulia Racu**, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Rezumat: În acest articol evidențiem rolul motivației în obținerea performanțelor academice, rolul familiei în procesul de dezvoltare și menținere a motivației învățării, relația dintre motivație și procesul de învățare; precum și definiția conceptului de motivație a învățării.

Cuvinte-cheie: motivația învățării, rolul părinților

Bune practici în realizarea parteneriatului didactic cu rol facilitator în integrarea elevilor cu CES

Profesor pentru învățământul primar gradul I **Gabriela Marcelina Maxim**, Director Adjunct Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași; Profesor de sprijin gradul I **Laura Nistor**, Școala Gimnazială Specială „Constantin Păunescu” Iași

Rezumat: Societatea românească aflată într-o continuă schimbare se confruntă cu noi viziuni asupra procesului educațional, cele incluzive, ce trebuie să pornească de la premisa responsabilității sociale și profesionale a cadrului didactic, care trebuie format continuu și susținut pentru cunoașterea și aplicarea tehnologiilor didactice de adaptare/diferențiere curriculară, evaluare și promovare. Pentru a face față diferențelor din sala de clasă, profesorii au nevoie de sprijin adițional din partea colegilor (alți profesori, cadre didactice de sprijin/itinerant din învățământul special) sau din partea altor profesioniști. Copiii cu nevoi educaționale speciale au nevoie de un ajutor special sau de instrucțiuni care nu pot fi date de cadru didactic al clasei în cadrul rutinei zilnice de la clasă. În acest caz, intră în scenă alte cadre didactice (profesori de sprijin) și toți membrii echipei trebuie să facă față împreună problemelor bunei planificări, ale cooperării și muncii în echipă. Activitățile de parteneriat didactic, în general, devin relevante nu numai la nivelul sălii de clasă, ci și la nivelul școlii. În unele cazuri, este nevoie de profesioniști din cadrul serviciilor de sprijin (centrele de resurse), iar integrarea lor în echipă face să crească nevoia de bună organizare, cooperare și planificare. Predarea în colaborare (team teaching) se referă la faptul că doi sau mai mulți profesori lucrează într-o singură clasă pentru a preda o lecție. Acest tip de activități se folosesc mai ales atunci când se urmăresc obiective legate de integrarea socioșcolară a copilului cu cerințe speciale în grupul clasei, accentul fiind pus pe obținerea de încurajări la nivelul microgrupului, ceea ce determină creșterea stimei de sine a elevului cu CES. (Mara, 2009).

Cuvinte-cheie: colaborare, parteneriat, incluziv, cerințe educaționale speciale

A învăța să fii și să devii

Profesor psihopedagog gradul I **Gabriela Vrabie**, Colegiul Tehnic „Ion Holban” Iași; Profesor gradul I **Ioana Constantinescu**, Colegiul Tehnic „Ion Holban” Iași

Rezumat: Profesia de cadru didactic are o puternică influență asupra societății și joacă un rol vital în dezvoltarea resurselor umane și modelarea viitoarelor generații. De aceea, pentru a-și atinge acest obiectiv ambițios, consideră ca priorități-cheie sporirea rolului profesorilor în societate, dezvoltarea carierei și implicarea lor în activități de învățare permanentă. Însă pentru a putea răspunde provocărilor societății cunoașterii, profesorii trebuie să parcurgă un proces de continuă cizelare a cunoștințelor și competențelor: să fie capabili să reflecteze asupra procesului de predare-învățare, asupra cunoștințelor din domeniul lor de specializare, asupra conținutului și structurii curriculum-ului, metodelor

pedagogice, inovației, rezultatelor cercetării și dimensiunii sociale și culturale ale educației. În acest scop, autoritățile responsabile în domeniul educației trebuie să se adreseze formării inițiale și continue a cadrelor didactice și să dezvolte politici coerente în domeniu. Totodată, rolul ofertanților de formare devine central, formarea cadrelor didactice având un impact foarte important asupra calității actului educațional. „Profesia de cadru didactic în Europa: profil, tendințe și îngrijorări”.

Cuvinte-cheie: dezvoltarea carierei, învățare permanentă, formare inițială și continuă, calitatea actului educațional

Clasa a V-a – schimbare pentru copil, provocare pentru părinte

Profesor pentru învățământul primar gradul I **Alina Diana Anton**, Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași

Rezumat: Societatea modernă evoluează într-un ritm atât de alert, încât individului îi este greu să țină pasul. Adaptabilitatea este o dimensiune a personalității care se dobândește prin experiența personală și prin educație. Trecerea copilului în clasa a V-a reprezintă o etapă importantă care creează neliniști și praguri pe care elevii trebuie să le depășească. În viața copilului au loc o serie de schimbări care vizează aspecte importante: locul învățătorului este luat de mai mulți profesori; viața afectivă a copilului se diversifică, începând să cunoască sentimentul de dragoste și nevoia de a avea prieteni de aceeași vârstă și de a petrece în compania lor; competiția poate cauza instabilitate emoțională; acum se formează conștiința de sine; deși tinde să fie independent, copilul simte nevoia de ocrotire și afecțiune din partea adulților; este momentul când au loc și transformări biologice specifice vârstei importante. Având în vedere modificările produse pe aceste paliere, iată câteva dintre problemele cu care se confruntă copiii în momentul trecerii în clasa a V-a: probleme generate de vârsta preadolescenței; adaptarea la noile condiții ale ciclului gimnazial (orar, teme profesori); multitudinea și diversitatea cerințelor din partea cadrelor didactice; atitudini mai dure sau mai critice din partea profesorilor. Vorbind despre probleme sau dificultăți de adaptare, se pot identifica patru tipuri ce trebuie luate în considerare de către părinți: probleme de adaptare emoțională; intelectuală; comportamentală; somatică. Pentru o continuitate firească în ciclul gimnazial, în vederea adaptării cu succes a elevilor, trebuie să existe acțiuni specifice în clasa a IV-a din partea învățătorului și a viitorului diriginte, care să contribuie la cunoașterea individualităților elevilor.

Cuvinte-cheie: adaptare, transformări, continuitate, comunicare

Factorii de stres ocupațional în școala românească

Profesor dr. **Octavia Amariței**, Colegiul Tehnic „Ion Holban” din Iași

Rezumat: Cercetările realizate pe anumite profesii din învățământul românesc au arătat faptul că stresul carelor didactice este asociat cu un număr de variabile, incluzându-le pe

cele intrinseci profesiei, pe cele care se referă la diferențe individuale și pe cele legate de organizație. Din perspectiva pedagogiei, stresul este definit ca o „constrângere”, „forță”, „solicitare”, agresiune din partea mediului sau „orice stare de tensiune creată de acesta, față de care organismul se apără prin reacții adaptative de suprasolicitare a axului hipotalamo-hipofizo-suprarenal.” (DP, 1979:425). De aici înțelegem imediat că orice prevedere care dimensionează efectivele școlare și condițiile de lucru sunt ca urmare a existenței unor certitudini că acele dimensionări au fost făcute, tocmai pentru a evita situațiile de suprasolicitare și, într-un final, reacțiile de adaptare neconforme cadrelor didactice cu interesele pedagogice ale sistemului de educație. Începând cu anii '90, societatea românească a fost supusă unor schimbări profunde ce au atras cu sine o pleiadă de alte schimbări, evident și în sfera muncii educaționale. Astfel, cadrele didactice s-au confruntat cu situații noi: reglementări metodologice noi, o legislație cu mare dinamică de schimbare, alte standarde de evaluare a performanțelor muncii, schimbarea mizelor proprii cadrelor didactice, schimbarea caracteristicilor obiectului muncii, asociate cu un fenomen social ce a atins toate sistemele de muncă, respectiv creșterea insecurității posturilor și scăderea salariilor

Metoda proiectului, între rigoare științifică și creativitate

Profesor dr. **Liliana Chicu**, Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” Iași

Rezumat: Orele de limba engleză au avantajul că pot aborda, pe lângă noțiunile de gramatică prevăzute de programă, o tematică largă, adesea interdisciplinară. Dobândirea noțiunilor de vocabular din arii variate aduce cu sine o problemă vastă, care implică nu doar însușirea de cunoștințe, ci și de atitudini și convingeri care pot forma deprinderile de viață de mai târziu. Însăși elaborarea proiectului presupune dobândirea unor aptitudini care le vor fi utile elevilor pe tot parcursul vieții: aptitudini de cercetare, analiză, sinteză, gândire critică, dar și creativitate, putere de convingere, abilitate de a vorbi în public. Lucrarea prezintă rezultatele concrete obținute de către elevi în urma realizării de proiecte.

Cuvinte-cheie: proiect, interdisciplinaritate, aptitudini, creativitate

Noile educații - caracteristici și modalități de realizare

Profesor pentru învățământul primar **Lenuța Iacob**, Colegiul Tehnic „Ion Holban” Iași; Profesor pentru învățământul primar **Gabriela Rudică**, Colegiul Tehnic „Ion Holban” Iași; Profesor psihopedagog **Zenovia Bunduc**, Colegiul Tehnic „Ion Holban” Iași

Rezumat: Conținuturile generale ale educației reprezintă dimensiunile sau laturile activității de educație (în mod implicit și ale celei de instruire) care, conform unor valori fundamentale concentrate la nivelul unor finalități (obiective), asigură formarea și dezvoltarea complexă a personalității în plan: moral, intelectual, tehnologic, estetic și

fizic. Componentele clasice ale educației integrale constituie fundamentul unei dezvoltări armonioase a ființei umane. Problematicile lumii contemporane, caracterizată prin globalitate, universalitate și complexitate, au determinat apariția unor noi componente ale educației: relativă de mediu, pentru pace și cooperare, pentru participare și democrație, demografică, pentru schimbare și dezvoltare, privind drepturile fundamentale ale omului etc. Aceste noi educații pot fi implementate în programele educaționale prin diferite modalități practice.

Cuvinte-cheie: conținuturile educației, modalități de implementare

Dezvoltarea personală în școală – formă indispensabilă a educației interioare

Profesor **Corina Chiriac**, Colegiul Tehnic „Ion Holban” Iași

Rezumat: Lucrarea își propune să prezinte importanța acestei componente educaționale în formarea viitoarelor caractere. Educația nu mai poate fi completă dacă ignoră în continuare dimensiunea interioară a ființei. Școala fără o educație completă este doar învățământ, și nu ne mai permitem “luxul” de a scoate de pe băncile școlii tineri dezorientați, fără repere esențiale de viață, depozitari într-o oarecare măsură ai unor informații și ... cam atât. Copiii, tinerii au nevoie din ce în ce mai mult de cunoașterea de sine, o solicită într-o formă sau alta, direct sau prin comportamente care ne provoacă adesea. Dascălii nu mai au voie să ignore aceste aspecte. Prăpastia dintre școală și copii este din ce în ce mai mare tocmai pentru că lipsește acest liant. Iar abilitarea profesorilor în scopul conștientizării acestui lucru ar trebui să vizeze nu doar o pregătire teoretică adecvată, ci și un demers personal de lucru cu sinele, similar celui prin care trec viitorii psihoterapeuți. Nu e nici pe departe o cerință absurdă, cei care au făcut-o din considerente personale pot observa efectele în relaționarea cu copiii și în general în procesul didactic.

Cuvinte-cheie: dezvoltare personală, lucru cu sinele, cunoaștere de sine

Disciplinarea pozitivă în relația pedagog - elevi interni

Psihopedagog **Mioara Prelipceanu**, Liceul „Ștefan Procopiu” Vaslui

Rezumat: Elevii, venind din medii diversificate, cu un grad crescut de agresivitate și comportamente violente, cu potențialități intelectuale variabile, cu frustrări resimțite la nivel școlar, pot dezvolta conduite agresive în colectivitate. Conduitele lor sunt diverse, în funcție de tipul și intensitatea frustrărilor și revendicărilor. De aceea se impune identificarea formelor de manifestare a violenței în mediul școlar și definirea problemelor importante cu care ne confruntăm educatorii/pedagogii, având nevoie de un cadru de acțiune prin intermediul căruia să putem să dezvoltăm măsurile cele mai potrivite de disciplinare pozitivă. Atât mintea cât și corpul nostru se află într-o relație de simbioză și nu pot fi tratate separat. Odată ce emoțiile pozitive ne conferă permanent o stare bună de

spirit, ne încarcă de energie și astfel ne ajută să ne destindem, la capătul celălalt, emoțiile negative ne conduc către stări tensionate, dând naștere la comportamente violente, nedorite. Atunci când vom identifica sursa comportamentului neadecvat, vom înțelege gândurile care apar în legătură cu propria lor persoană, vom putea începe să gestionăm conflictele și să schimbăm comportamentele nedorite la elevi. Copiii au nevoie de foarte multă repetiție și exercițiu pentru a învăța un comportament.

Cuvinte-cheie: disciplinare pozitivă, pedagog, elevi interni

Autoevaluarea în managementul calității educației universitare

Studentă **Anna Rotaru**, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” Chișinău; Lector univ. drd. **Ludmila Zmuncilă**, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Rezumat: Managementul calității este „un model de cultură a universității”. Pentru asigurarea și autoevaluarea unei abordări unitare a calității în cadrul universității, este importantă formularea unor principii de bază, care să fie luate în considerare, în elaborarea politicii calității educației universitare. Cele nouă criterii: 1) conducerea, 2) politica și strategia, 3) personalul, 4) resursele și partenerii, 5) procesele, 6) satisfacția personalului, 7) satisfacția clienților, 8) impactul asupra societății și 9) rezultatele universității sunt principii de bază în autoevaluarea "nivelului de excelență" a sistemului de asigurare a calității educației universitare la USPEE “Constantin Stere”. Integrarea unor asemenea principii în cadrul politicii de calitate este importantă pentru îmbunătățirea efectivă a performanțelor și succesului universității.

Cuvinte-cheie: managementul calității, principii de bază, politică de calitate

